

Anna Gierusz

Maciej Gierusz

Konsolidacja sprawozdań finansowych według MSSF

- metody i korekty konsolidacyjne
- zbycia i nabycia • sytuacje szczególne
- porównanie z ustawą o rachunkowości

ODDK Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa
Gdańsk 2023

Spis treści

Rozdział I

Wprowadzenie do konsolidacji sprawozdań finansowych	11
Przyczyny sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych	11
Istota i zakres skonsolidowanego sprawozdania finansowego	14
Podmioty nieobjęte konsolidacją	32
Wyłączenia z procesu konsolidacji	37
Zwolnienia z procesu konsolidacji	38
Konsolidacja sprawozdań a polityka rachunkowości w ramach grupy	39

Rozdział II

Wprowadzenie do konsolidacji metodą pełną (MSSF 10)	43
MSSF 10 jako źródło regulacji – podstawowe definicje	43
Aktywa netto i wartość firmy	45
Kapitały własne jednostki zależnej sprzed i po przejęciu	49
Udziały niedające kontroli (UNK)	51
Przejęcia jednostek gospodarczych w trakcie okresu sprawozdawczego	55
Wartość firmy i udziały niedające kontroli – wartość całkowita i proporcjonalna do udziałów	58
Konsolidacja metodą pełną – podsumowanie zasad	62
Zadania	64

Rozdział III

Połączenia jednostek gospodarczych (MSSF 3)	71
Czym jest połączenie jednostek gospodarczych?	71
Aktywa netto na dzień przejęcia	74
MSSF 13 – Wycena w wartości godziwej	76
Wartość godziwa identyfikowalnych aktywów netto	77
Ustalanie wartości godziwej kosztu inwestycji	86
Wpływ przeszacowań wynikających z MSSF 3 na kolejne okresy sprawozdawcze	96
Zadania	101

Rozdział IV

Metoda pełna – eliminacja transakcji w ramach grupy – ich wpływ na poszczególne elementy sprawozdania finansowego (MSSF 10)	117
Istota transakcji w ramach grupy	117
Eliminacja wzajemnych rozrachunków	118
Eliminacja transakcji sprzedaży zapasów	122
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	127
Eliminacja transakcji sprzedaży środków trwałych	131
Eliminacja transakcji sprzedaży usług w ramach grupy	135
Dodatnia wartość firmy (goodwill) – utrata wartości	135
Eliminacja odsetek od pożyczek oraz dywidend wypłaconych w ramach grupy	141
Zadania	147

Rozdział V

Ujmowanie udziałów metodą praw własności (MSR 28)	159
MSR 28. Podstawowe definicje	159
Ujmowanie udziałów metodą praw własności – sprawozdanie z sytuacji finansowej	160
Ujmowanie udziałów metodą praw własności – zysk na okazynym nabyciu	163
Ujmowanie udziałów metodą praw własności – sprawozdanie z całkowitych dochodów	166
Eliminacja transakcji sprzedaży aktywów oraz świadczenia usług „w górę” – od jednostki stowarzyszonej do znaczącego inwestora	169
Eliminacja transakcji sprzedaży aktywów oraz świadczenia usług „w dół” – od znaczącego inwestora do jednostki stowarzyszonej	179
Metoda praw własności a MSSF 3	187
Wypłata dywidend w metodzie praw własności	189
Utrata wartości inwestycji w jednostkę stowarzyszoną	192
Zadania	196

Rozdział VI

Wspólne ustalenia umowne (MSSF 11)	209
MSSF 11 jako źródło regulacji	209
MSR 31 – podstawowe definicje	210
Rodzaje wspólnych ustaleń umownych	214
Ujęcie księgowe	216
Ujęcie proporcjonalnego udziału w aktywach, zobowiązaniach, przychodach i kosztach – porównanie z metodą praw własności	222

Technika proporcjonalnego ujmowania udziału w aktywach, zobowiązaniach, przychodach i kosztach (metoda ujęcia proporcjonalnego) dla wspólnych działań	223
Metoda ujęcia proporcjonalnego (wspólne działania) a konsolidacja metodą pełną – porównanie	226
Eliminacja transakcji pomiędzy wspólnikiem a wspólnym działaniem	229
Zadania	242
Rozdział VII	
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych (MSR 7)	251
Zasada kasowa a zasada memoriału	251
MSR 7 „Sprawozdanie z przepływów pieniężnych” – kluczowe definicje	253
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych – trzy rodzaje działalności	256
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	267
Przepływy pieniężne – alternatywne podejście	275
Zadania	280
Rozdział VIII	
Zasady przeliczania sprawozdań finansowych w walucie obcej (MSR 21)	293
Stosowanie waluty prezentacji innej niż waluta funkcjonalna – zasady przeliczania	297
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	309
Przeliczanie not objaśniających do sprawozdania finansowego	313
Transakcje w ramach grupy	316
Zadania	318
Rozdział IX	
Utrata wartości aktywów (MSR 36)	329
Istota utraty wartości aktywów – MSR 36	329
Krok 1 – przesłanki świadczące o trwałej utracie wartości	330
Krok 2 – ustalanie wartości odzyskiwalnej aktywów	332
Krok 3 – ujmowanie utraty wartości aktywów	339
Krok 4 – odwracanie odpisów z tytułu utraty wartości aktywów	340
Istota ośrodka wypracowującego gotówkę	346
Metodologia testów na utratę wartości dla ośrodka wypracowującego środki pieniężne	350

Rozliczanie trwałej utraty wartości aktywów w ramach ośrodka generującego gotówkę	356
Odwracanie odpisów z tytułu trwałej utraty wartości w ramach ośrodków wypracowujących gotówkę	360
Traktowanie części wartości firmy należącej do udziałowców mniejszościowych	362
Ujęcia utraty wartości firmy i wspólnych aktywów nieprzypisanych do określonego ośrodka	365
Zadania	368

Rozdział X

Aktywa trwale przeznaczone na sprzedaż oraz działalność zaniechana (MSSF 5)	377
Aktywa trwale oraz grupy do zbycia klasyfikowane jako przeznaczone na sprzedaż	378
Wycena	381
Prezentacja MSSF 5	384
Dodatkowe informacje do ujawnienia	388
Działalność zaniechana	389
Prezentacja	391
Korzyści z prezentacji działalności zaniechanej dla użytkowników sprawozdania finansowego	392
Zadania	397

Rozdział XI

Konsolidacja w grupach kapitałowych obejmujących wiele podmiotów	405
Własność a kontrola	405
Grupy rozrastające się w górę	410
Grupy rozrastające się w dół	415
Grupy w kształcie litery D	420
Inne złożone struktury grup kapitałowych	425
Zadania	432

Rozdział XII

Cząstkowe nabycia udziałów oraz związane z nimi zmiany metod konsolidacji	443
Połączenia kilkietapowe	443
Kilkietapowe transakcje skutkujące relacją kontroli	443
Inne warianty cząstkowych nabyć udziałów	456
Zadania	471

Rozdział XIII**Zbycie udziałów w konsolidowanych jednostkach oraz zmiany metod**

konsolidacji	481
Zmniejszenie zaangażowania kapitałowego	481
Kilkuetapowe transakcje zbycia udziałów w sprawozdaniu jednostkowym i skonsolidowanym	481
Zamiana kontroli na wspólną kontrolę (wspólne działania)	493
Domniemane zbycia udziałów	505
Realizacja niezrealizowanych marż w ramach grupy w wyniku zbycia	507
Zadania	512

Rozdział XIV**Zagadnienia podatku odroczonego dotyczące skonsolidowanych**

sprawozdań finansowych (MSR 12)	525
Istota podatku odroczonego	525
Podstawowe definicje	529
Ustalanie wartości podatkowej aktywów i zobowiązań	532
Podatek odroczonego a skonsolidowane sprawozdania finansowe	539
Podatek odroczonego a ustalenie aktywów netto na dzień przejęcia	539
Straty podatkowe jednostki zależnej	541
Podatek odroczonego a wartość firmy	542
Zysk na okazym nabyciu	542
Podatek odroczonego a niezrealizowane zyski i straty na transakcjach wewnątrzgrupowych	542
Podatek odroczonego a zyski zatrzymane jednostek zależnych w ramach grupy kapitałowej	545
Podatek odroczonego a przeliczanie sprawozdań finansowych na walutę prezentacji	546
Podatek odroczonego a utrata wartości aktywów	547
Prezentacja podatku odroczonego w jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych	549
Zadania	551

Rozdział XV**Standardy dotyczące ujawnień: transakcje z podmiotami powiązаныmi (MSR 24), segmenty działalności (MSSF 8), ujawnienia udziałów w innych jednostkach (MSSF 12)** . . . . .

Transakcje z podmiotami powiązаныmi (MSR 24)	557
Zakres ujawnień o transakcjach z podmiotami powiązаныmi	560

Segmenty działalności (MSSF 8)	567
Prezentacja informacji dotyczących segmentów oraz zakres ujawnień	578
Ujawnienia udziałów w innych jednostkach (MSSF 12)	581
Istotne subiektywne oceny i założenia	582
Inwestycje w jednostki zależne	583
Udziały we wspólnych ustaleniach umownych oraz jednostkach stowarzyszonych	585
Udziały w jednostkach strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji	586

Rozdział XVI

Porównanie zasad konsolidacji według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej z ustawą

o rachunkowości	589
Kto sporządza sprawozdanie skonsolidowane według ustawy o rachunkowości a kto według MSSF w Polsce	589
Wyłączenia z konsolidacji	592
Podstawowe definicje w świetle ustawy o rachunkowości	593
Ustalanie wartości firmy	597
Odpisy amortyzacyjne a testy na utratę wartości firmy	600
Korekta ceny nabycia	602
Rozliczanie zysku na okazijnym nabyciu / ujemnej wartości firmy	606
Wycena udziałów niedających kontroli w bilansie	611
Wycena udziałów niedających kontroli w rachunku wyników	613
Metoda łączenia udziałów	614
Kilkuetapowe połączenie jednostek gospodarczych	618
Zmiany udziału w jednostce zależnej bez utraty kontroli	619
Zadania	624